

Παρατηρήσεις περί διδακτικής της ψαλτικής, οργανολογίας και θεωρίας διαστημάτων στο 'Παναρμόνιον' του Κ. Ψάχου

Θωμάς Αποστολόπουλος*

athom@sch.gr

Από τις απόπειρες κατασκευής μουσικών οργάνων τα οποία θα βοηθούσαν στην διδασκαλία των διαστημάτων της Βυζαντινής Μουσικής ξεχωρίζει η κατασκευή ενός οργάνου κατά παραγγελίαν του Κ. Ψάχου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με το όνομα «Παναρμόνιον όργανον». Πρόκειται για ένα αερόφωνο ηλεκτροφόρο όργανο στα πρότυπα του εκκλησιαστικού οργάνου. Από τις δύο εκδοχές του που κατασκευάστηκαν στη Γερμανία σώζεται στο Κέντρο Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας η μικρή έκδοση με τις δύο οκτάβες. Ο Κ. Ψάχος δημοσίευσε αναλυτική περιγραφή των διαστημάτων του οργάνου. Τόσο από τις πληροφορίες του Ψάχου, όσο και από την παρατήρηση στο ίδιο το όργανο, συνάγονται ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις για τα οργανολογικά χαρακτηριστικά του οργάνου, την καταλληλότητα και παιδαγωγική αξία του, ενώ οι συγκεκριμένες επιλογές του Κ. Ψάχου για τα διαστήματα δίνουν αφορμή να διερευνηθούν οι τάσεις της εποχής για την διαλεύκανση των ζητημάτων της ελληνικής αρμονικής θεωρίας, θέμα που εξακολουθεί να απασχολεί μουσικολόγους και μουσικούς.

---

* Ο Θωμάς Αποστολόπουλος γεννήθηκε το 1963 στα Ριζώματα Ημαθίας. Έχει πτυχίο Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1985) και μεταπτυχιακό τίτλο στον Τομέα Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου (ΑΠΘ 1990). Έχει Πτυχίο (1984) και Δίπλωμα Βυζαντινής Μουσικής (1992). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (1997), όπου και εξελέγη ως επίκουρος καθηγητής (Απρίλιος 2009) για το γνωστικό αντικείμενο: «Βυζαντινή Μουσική και μουσικές παραδόσεις της Ανατολικής Μεσογείου», και διδάσκει από το 2011 σχετικά μαθήματα και Θεωρία της Ψαλτικής Τέχνης. Έχει διδάξει επίσης στα Μουσικά Σχολεία Θεσσαλονίκης και Γιαννιτσών, στην σχολή παραδοσιακής μουσικής «Εν Χορδαίς», στο Τμήμα Μουσικής και Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και σε πολλές άλλες περιπτώσεις σεμιναρίων σε ωδεία, σχολές βυζαντινής μουσικής, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης κλπ. Έχει δημοσιεύσει τα αυτοτελή βιβλία: «Ο Απόστολος Κώνστας ο Χίος και η συμβολή του στη θεωρία της Μουσικής Τέχνης», Αθήνα 2002 (διδακτορική διατριβή) και «Η εκκλησιαστική Μουσική στο Εκκλησιαστικό Δίκαιο», Θεσσαλονίκη 1999. Έχει επιβλέψει δισκογραφικές εκδόσεις (Εν Χορδαίς, Πανεπιστήμιο Αιγαίου κλπ). Άλλες δημοσιεύσεις του αφορούν στην «εξήγηση» και μεταγραφή από την παλαιά στενογραφική μέθοδο της βυζαντινής μουσικής, την παραδοσιακή Ελληνική δημοτική μουσική, τη λόγια μουσική της Πόλης, θέματα ιστορίας, θεωρίας, μορφολογίας και οργανολογίας.